

SOCIOLOGIE NOOLOGICĂ

Ordinea spirituală a societății
Strat și substrat sufletesc

Ilie Bădescu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

ILIE BĂDESCU

SOCIOLOGIE NOOLOGICĂ

Ordinea spirituală a societății

Strat și substrat sufletesc

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatic

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

ILIE BĂDESCU

**SOCIOLOGIE
NOOLOGICĂ**

Ordinea spirituală a societății

Strat și substrat sufletesc

TIPO MOLDOVA

Sumar

INTRODUCERE ÎNVĂȚĂTURĂ NOUĂ ȘI CU PUTERE15

1. Cărțile unei alte înțelegeri 15
2. Între naturalism și virtualismul dinamic..... 18
- 3 Funcția epistemologică a imaginilor simbolice..... 21
4. Despre praguri și soroace. Infinitul interior 22
4. Provocări vechi într-o lumină nouă 29

CARTEA I

INTERACȚIUNEA UMANĂ. Sinele maximal..... 31

I. Interacțiunea trezitoare. Sinele virtual. Caracterul a priori al învoirii la bine..... 31

1. Energia direcțională. Sinele virtual. 31
2. Sinele și iubirea. Viața comunicativă și locurile spirituale (Ch. H. Cooley și W. James)..... 37
3. “Balanța dorințelor” (W. I. Thomas) și „imaginea kinestetică” (C. R. Motru). 44
4. Sinele social (W. James) și agresarea sineității. 58
5. Definițiile sociale. Teorema lui Thomas și “profeția autocreatoare”. 62

II. Interacțiunea întregitoare. Sinele multiplu (G. H. Mead). Raiul interior și sinele maximal..... 67

1. Eul și minele (mine-itatea): locuri categoriale ale sinelui (G. H. Mead) 67
2. “Sinele multiplu”. „Sinele unificat” și “sinele divizat”. “Sinele incomplet” 79
3. “Altul generalizat” (G. H. Mead). Generațiile ca fenomen spiritual. Etnoistoria și maladiile etnice. 84
4. Protosimțurile, profotuncțiile, prototimpul vieții. Distanțarea de sine. 95
5. Experiența religioasă. 102

III Interacțiunea unificatoare. Comunitatea spirituală (C. R. Motru și Tr. Brăileanu).....	111
1. Realități psihologice și realități noologice	111
2. Creștinismul ca spațiu dens	114
3. Scara de realitate a lumii. Persoanele eidetice.....	117
4. Teoria “actualității sufletești”. Timpul afirmărilor maximaliste	119
IV. Interacțiunea înălțătoare. Dumnezeu și Persoana umană.	
Modul teandric.....	122
1. Eul emotiv-euforic. Critica teoriei lui Motru asupra “eului mistic”	122
2. Eul național, de clasă, de castă, profesional	134
3. Împrumutul cultural și falsificarea personalității	143
4. Natură, supranatură și făptură. Prototimpul.	148
5. Modul teandric	155

CARTEA a II-a

SOCIETATEA CA REALITATE SPIRITUALĂ.

Adâncul și suprafața societății..... 163

Partea I LATENȚELE SUFLETEȘTI.....163

I. Latențele sufletești (I): homo divinans 163

1. Grija de starea lumii. Dimensiunea dăruită a existenței. Ecuația noologică.....	163
2. Jalea căderii. Cădere și străinătate.....	174
3. Dorul și marea singurătate.....	179
4. Nostalgia și dorul de patria cerească. Amintirea Paradisului	185
5. Nădejdea. Înomenirea lui Dumnezeu	188
6. Densitățile spirituale.....	190

II. Latențele sufletești (II): omul ascensiunii 192

1. Actualizarea darului. Darurile și „saltul ontologic”	192
2. Latențele sufletești și primatul trăirii.....	195
3. Latențele sufletești și trăirile axiale. Trup și suflet.....	200
4. Latențele regeneratoare. Oboseala generațiilor	204
5. Latențele sufletești și trăirea spirituală pură (noosică)	209
6. Puterile sufletești	213
7. Despre criteriul de realitate	216

III. Latențele sufletești: omul simplu. Geniul popular 217

1. „Geniul popular” 217
2. Sufletul popular 222
3. Bunul simț. Omul simplu 224

IV. Latențele sufletești: sufletul popular în rânduiala lumii.

Etnosul în istorie 229

1. Etnosul ca substrat sufletesc. Sufletul popular 229
2. Sufletul popular în rânduiala spirituală a lumii 235
3. Sufletul popular și pseudo-profeții secolului XX 239
4. Teoriile “specificului etnic”. Comunitatea reacționară 244
5. Popor și vulg, popularis și vulgaris 249
6. Omul mediu și formele individualizării. Emergența mediocrității 256
7. Homo religiosus. Etonimul 262
8. Mediocritatea istorică și sufletul popular 267

Partea a II-a CADRELE SPIRITUALE270

I. Locurile spirituale 270

1. Sensul spiritual al experiențelor comune (comunitățile) 270
2. Cadre sau locuri spirituale (noologice) primare și secundare 274
3. Omul reprezentativ și despotul 278
4. Sărbătoarea și adunarea populară 280
5. Ritualul și îmbisericirea 281
6. Comunitatea de ofensă 282
7. Locurile spirituale în lumina proceselor de modernizare 283

II. Prototipul cadrelor spirituale: Grădina Raiului 285

1. Cadrul noologic primordial: Grădina Raiului 285
2. Scara lumii. Descărarea ontologică și interpolarea edenică a sărbătorii ... 290
3. Cadrele spirituale și comunitatea de interese. Declinul noologic al existenței 297
4. Interesele. Solidaritate morală și solidaritate de interese 301
5. Închipuirea. Realitatea eidetică. Tradiția și dreapta credință – trăiri fondatoare 304

III. Creșterea și descreșterea spirituală a persoanei 307

1. Realitatea noologică a persoanei. Deficitul sineității 307
2. Cadre sufletești și « învățături naturale » 310
3. Cântarul binelui. Latențele lumii și Paradoxul Prințului 312
4. Omul “fără însușiri” sau despre carența tradițiilor 315
5. Realitățile noologice și meritele. Omul simplu și omul dăruit 315

Partea a III-a ÎNVĂȚĂTURILE SPIRITUALE319

A. Profețiile. Învățăturile proorocilor	319
I. Proorociri asupra neamurilor.....	319
1. Învățăturile revelate. Iubirea și bunătatea.....	319
2. O zonă de maximă densitate asincronă	326
3. Cele șase culturi axiale ale omenirii.....	330
4. Profețiile asupra neamurilor	333
II. Istoria ca teofanie.....	335
1. Cântarul păcatelor colective	335
2. Poporul cuviincios: asincronia modelului etnospiritual	342
3. Ziua Mâniei Domnului. Fenomenul asincron al mâniei divine.....	343
4. Profeții mincinoși	345
III. Apocalipsa lui Iezechiel și vedeniile lui Zaharia	347
1. Popoare și elite în profețiile lui Iezechiel. Cădere și restaurare	347
2. Apocalipsa lui Iezechiel	350
3. Vedeniile lui Zaharia.....	354
IV. Proporția, îndepărtarea și ritmul în lumina învățăturilor profetice.....	360
1. Factorii asincroni în viziunea profetului Isaia. Cântarul divin	360
2. Istoria ca proces de îndepărtare	364
3. Ritmul spiritual.....	367
V. Învățăturile lui Daniel.....	372
1. Istoria ca „vânzoleală a răului din lume”	372
2. Apocalipsa lui Daniel. Vedenia celor patru fiare	374
3. Puterea tălmăcirii și darul vedeniei. Despre cunoașterea noologică	378
4. Profetul lui Dumnezeu și Împăratul lumii acesteia	382
B. Învățăturile mântuitoare. Înomenirea lui Dumnezeu	388
I. Puterea învățăturilor. Învățăturile mântuitoare	388
1. Răzbunare sau iubire? Învățătura dreptei pedepse	388
2. Prima învățătură a omului ca ființă socială	389
II. Lecțiile Pustiei.....	390
1. Agenții antilucrării vs elevii lui Iisus. „Generațiile dreptății”	390
2. Pustia Carantaniei. Cristoforii.....	395
3. Triumful timpului vindecării. Energiile necreate	398
III. Învățătură nouă și cu putere	400
1. Omul liturgic și omul fățarnic: structuri asincrone.....	400

2. Puterea asincronă și adâncurile cetății.....	403
3. Purificarea (curățirea) și învățăturile despre triumful asupra morții	406
IV. Cosmopolis și Biserică. Învățături despre ispite.....	411
1. Cosmopolis și Biserică: structuri asincrone. Apostol în Europa primară	411
2. Teandrio-geneza	418
3. Cetatea ca trup colectiv omorât de păcate. Declinul învățăturilor.....	423
4. „Vremurile cele de apoi” și „duhurile cele înșelătoare”	424
V. Părinții pustiei și învățăturile lor	426
1. Noologia evagriană	426
2. Biserica și spitalul: structuri asincrone.....	430
3. Despre akedie	434
4. Acedia carpatică	436
5. „Trupul subtil”.....	441

CARTEA a III-a

SPAȚIILE DENSE. Noopolitica..... 447

Partea I SPAȚIILE DENSE ÎN ISTORIA LUMII447

I. Ipoteza zonelor de densitate noologică

1. Spațiul dens	447
2. Spații difluente	449
3. Despre anarhie.....	451

II. Noopolitica zonelor de densitate asincronă

1. Noologie geoistorică: Franța asincronă.....	453
2. Istoria pudorii	455
3. Teandriile, câmpuri de manifestări asincrone	459
4. Înnoire și falsă înnoire. Revoluție și religie	469
5. Ce este un eveniment în lumina noologiei?.....	474

Partea a II-a DECONSTRUCȚIA EUROPEI

CREȘTINE.....483

I. Noopolitica spațiului segmentat. Permanența iconoclasmului

1. Iconoclasmul: deconstrucție păgână a Europei creștine	483
2. Venerarea sfinților: manifestare asincronă	486

3. Iconoclasmul: suprimarea protovederii	488
4. Statul din lume contra « imperiului » din cer	490
5. Iconoclasmul și „ciocnirea civilizațiilor”	493
6. Iconoclasmul bolșevic și rădăcinile sale	496

CARTEA a IV-a

MORFOLOGIA SOCIALĂ Formațiunile

microsociale 501

Partea I COMUNITATATEA.....501

I. Densitatea fizică și densitatea spirituală a vieții colective 501

1. Noologia scopului. Popoarele, elitele și finalitățile pseudomorfe	501
2. Virtualismul semitainic	508
3. Asincronia motivului modal. Protosocialitatea	513
4. Întâlnirea ca fenomen de cunoaștere. Planul sfințit al realității sociale.....	517

II. Comunitatea fondatoare și elitele: dreptarul divin și devierea

omenească 522

1. Comunitatea primordială. Deviere și factori îndreptători (asincroni)	522
2. Comunitatea primordială: fenomen asincron total	524
3. Elitele harismatice, cadru de actualizare a factorilor asincroni	527
4. Comunitatea spirituală și societatea economică: structuri asincrone	529

Partea a II-a RELAȚIA ȘI GRUPUL531

I. Relația socială: triumful asupra fiziologiei singurătății..... 531

1. Rugăciunea ca relație noosică pură. Tema „cetăților nepocăite”	531
2. Relația socială și cel de-al treilea câmp (asincron)	537

II Dezactualizarea relațiilor sociale..... 541

1. Subiectele colective, inter-relațiile și chestiunea răului în istorie	541
2. Dezactualizările relației și depotențarea spirituală a lumii	543

III. Grupul social ca grup spiritual..... 547

1. Învățătura lui Iisus și datina omenească. Demofilia	547
2. Comuniunea. Comunitatea de propovăduire	551
3. Cetatea cerească și căile dobândirii ei	553
4. Suprafața și adâncul. Despre chip și în-chipuire: fățarnicia	556

Partea a III-a FAMILIA ȘI STRUCTURILE GENEALOGICE559

I. Familia ca taină. Familia în lumina sociologiei creștine 559

1. Familia văzută prin ochii credinței. Triumful noologiei creștine 559
2. Etnometodologia creștină a persoanei. Căsătorie și impersonificare 566
3. Familia cerească 570
4. Taina cununiei și familia senzualistă: structuri asincrone 573

II. Genealogia 579

1. Genealogie pământească și genealogie celestă. Nașterea duhovnicească 579
2. „Păcatul - conspirație a minții omului cu diavolul împotriva legii lui Dumnezeu” 584
3. Destinație și destin 587

III. Stocurile genealogice 591

1. Stocurile genealogice, o constantă a istoriei?..... 591
2. Genealogia ca fenomen spiritual 593
3. Persoana morală concretă..... 595
4. Cum cunoaștem „persoanele colective”? Tabelele vitalității colective..... 599

IV. Triumful persoanei. Fenomenul identitar. Criza omului modern..... 601

1. Sursa crizei identitare a omului modern..... 601
2. Lumea ca realitate a întâlnirilor noastre. 602
3. Catastrofa identitară prin moarte spirituală. 603
4. Sufletul, graiul, amintirea și vocația: stâlpii identității..... 607

Partea a III-a SPIRITUALIZAREA VIETII. Noologie dinamică.....611

I. Spiritualizarea și despiritualizarea vieții. Ipoteza morții spirituale 611

1. Moarte și identitate 611
2. Cele patru forme de nimic 614
3. Decesul spiritual al civilizațiilor..... 618
4. Căile care conduc la moarte spirituală. Ipoteza lui Tr. Brăileanu 629

II. Declin, degradare, descărare..... 633

1. Degradarea unității primordiale..... 633
2. Marile degradări noologice. Învățăături despre calea spre unitate 635

3. Lupta cu zădărnicia. Strigarea Ecleziastului	639
4. Marea vindecare: religia iubirii jertfelnice	643
III. Lumea înnoită. Europa abisală.....	644
1. Celtism, creștinism, modernitate	644
2. Noologia abisală creștină. Corporalitatea în epistolele pauline.....	650
3. Revelația corpului interior. Bogomilism, catari, creștinism cosmic.....	653
IV. Un eveniment sufletesc la începuturile creștinismului.....	657
1. Transfigurarea feminității. Un document creștin timpuriu	657
2. Puterea temporalului și bucuria eternului.....	662

CARTEA A V-A

SCENA VIETȚII. Ascunsul și arătarea 669

Partea I SOCIETATEA CA „PUTERE SUFLETEASCĂ” Societatea în tabloul unor mari teorii spiritualiste669

I. Societatea ca realitate sufletească. C R Motru	669
1. Sociologia ca știință a realității sufletești.	669
2. Caracteristicile mediului sufletesc. Unități sufletești și unități de cultură.....	675
3. Imaginea de sine. Realitatea noologică a persoanei. Deficitul sineității.	683
4. Realitățile noologice și meritele. Axele noologice ale realității.....	688
5. Teoria puterilor sociale.....	690
6. Media comună și oamenii de seamă. Cum pot fi întârziate societățile?....	694
II. Societatea ca fenomen de apartenență. C. H. Cooley.....	702
1. Societatea ca realitate inter-mentală. teoria grupurilor primare.	702
2. Apartenența. Poate fi des-ființată o societate?	703
3. Tipuri de grupuri primare. Natura umană.	706
III. Fenomenul social ca fenomen spiritual. E Sperantia	711
1. Axiotropismul. Propagatorul social.....	711
2. Circulația valorilor în “spațiul interpsihic”	715
3 Confuzii înlăturate de E. Sperantia.....	718
4 Dumnezeu și unitatea interioară a vieții noastre sufletești. Idealuri și valori, națiunile și lumea.	723

Partea a II-a CHIPUL ȘI MASCA. SPRE O ETNOMETODOLOGIE CREȘTINĂ (C R Motru, E. Goffman).....725

I. Înfățișarea și ascunzișurile: sociologia dramaturgică 725

1. “Hombre secreto” sau “conspirația naturală”..... 725
2. Ruptura de cadru. 729
3. Manifestările..... 730
4. Fațada. Comportamentul de fațadă..... 733
5. Idiom apusean și burghezie balcanică. C Rădulescu Motru..... 738

II. Chipul și masca. Trista comedie a modernizării. C. R. Motru 743

1. Ademenirea scenei și tristețea culiselor. 743
2. Decor și fundal. Fațadă și substrat, formă și fond. 749
3. Idealizarea formelor. Occidentul fațadei și ironia mistificării..... 752

III. Comedia politică. Regizorii scenei publice 753

1. Rutină și fațadă, formă și fond. “Curat murdar, Coane Fănică”..... 753
2. Ideologizarea. Dirty work..... 757
3. Fracturările coerenței expresive a unei societăți. 760
4. Politicianismul și mizeria vieții publice în “periferia” apuseană.
Schimbarea la față versus schimbarea fațadei ca tip de schimbare 762

Partea a III-a SCENĂ ȘI CULISE. TAINA ȘI SECRETUL.....766

I Impersonare și conspirativitate. Elemente de etnometodologie creștină..... 766

1. Impersonarea sau “instalarea într-un personaj”..... 766
2. “Omul umbrei” și “omul nevinovăției”. Problema etnometodologiei creștine. 768
3. Sfera ideală din jurul persoanei. Smerenie și rușine..... 769
4. Echipe și manifestări spirituale. Rădăcina teoriilor conspiratoriale. 770
5. Fenomenologia ciclurilor alexandriniste. Credință și conspirație. 772

II. Idolatrie sau Biserică, tertium non datur. Sistemele expresive 773

1. Supravegherea și spectacolul de rol. Echipa și clică. Alianța clicilor. 773
2. Baza puterii “cuvântului oficial”. Eticheta și riscul înfățișării (fațadei). 775
3. Teoria latențelor difuze și fenomenul “iluminării”. “Fenomenul social total” 778
4. Rădăcina socială a “războaielor secrete” 781

III. Fațadă și fundal, scenă și culise	784
1. A fi la vedere, a ține ascuns.....	784
2. Sacralizare, stigmat, răbufnire. Familiaritate și formalism	786
Partea a IV-a LUMEA NOASTRĂ Tabloul noologic al lui A. Schütz	790
I. Noimea. Intimitate și anonim. Omul rătăcit în lume.....	790
1. Realitatea multiplă.....	790
2. Critica pozitivismului. Carența simpatiei. Intellectul dogmatic.	798
3. Simpatie și cunoaștere: intersubiectivitatea noologică. Noimea	804
4. Gardienii cunoașterii pozitivistice și comunitatea eliberatoare.....	809
5. Salvarea punctului de vedere subiectiv (al actorului) în cercetarea științifică.....	812
II. Centrul și marginea lumii. Sociologia “lumii noastre”	813
1. Regiunile realității sociale: cele patru lumi.	813
2. Relația nostratică “pură”. Comunitatea neîntreruptă în timp și spațiu. Neamul sau etnotipul.....	816
3. Comunitatea universală. Morfologia relației față-în-față. Epistemologia de la marginea comunității	821
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ.....	832